

Warszawa, 26.02.2003 r.

**Uwagi merytoryczne do projektu ustawy o zmianie ustawy - Kodeks
celny (druk 1263)**

Zdecydowanie najważniejszym celem obecnej nowelizacji ustawy - Kodeks celny jest dostosowanie polskiego prawa do regulacji obowiązujących aktualnie w Unii Europejskiej. Dotyczy to w zasadzie wszystkich proponowanych zmian. W latach 1999-2000 we Wspólnotowym Kodeksie Celnym nastąpiły zmiany, które będą automatycznie obowiązywać Polskę po wejściu do UE. Niniejsza nowelizacja przybliży więc przepisy polskiego prawa celnego do zmienionych regulacji Wspólnotowego Kodeksu Celnego. Wprowadzone zapisy są także w wielu przypadkach udoskonaleniem istniejących regulacji.

Proponowane zmiany przepisów uwzględniają kwestie do tej pory nie uregulowane w Kodeksie celnym, albo doprecyzowują kwestie uregulowane w sposób niepełny. W szczególności chodzi tu o sprawy dotyczące procedur zawieszających (tj. procedur odnoszących się do: tranzytu, składu celnego, uszlachetniania czynnego podlegającego systemowi zawieszzeń, przetwarzania pod kontrolą celną, odprawy czasowej) i gospodarczych procedur celnych (a więc procedur dotyczących: składu celnego, uszlachetniania czynnego, przetwarzania pod kontrolą celną, odprawy czasowej, uszlachetniania biernego). Niektóre poprawki w przepisach dotyczących tych procedur obejmują także zmiany nazewnictwa np. ważna zmiana polegająca na zastąpieniu używanego obecnie w przepisach dotyczących tych procedur pojęcia „cło” pojęciem „należności celne przywozowe” (jest dostosowanie do odpowiednich przepisów unijnych). Zmiana tego terminu ma także duże znaczenie praktyczne, gdyż w przypadku wejścia w życie proponowanych przepisów w sytuacji, gdy należności celne będą zwracane, oprócz cła zostaną zwrócone także i inne zapłacone elementy tych należności np. opłaty wyrównawcze, czy cła antydumpingowe. Przy obecnym stanie prawnym w analogicznej sytuacji następuje tylko zwrot samego cła.

Część zmian wynika z przekształceń w administracji celnej i polega na doprecyzowaniu kompetencji i zadań organów właściwych w sprawach celnych.

Jednak, zgodnie z uzasadnieniem projektu ustawy, zmiany te także można określić jako przybliżenie do przepisów obowiązujących w UE, a konkretnie do do rozwiązań przyjętych w Konwencji Neapolitańskiej.

Przykładem zmian, które dostosowują nasze prawo do przepisów unijnych (jak już wspomniano, dotyczy to wszystkich zmian) i są jednocześnie usprawnieniem obrotu towarowego z zagranicą, jest możliwość zgłoszenia celnego, zanim zgłaszający przedstawi towar do odprawy (w projekcie ustawy jest to art. 1 ust.1 punkt 2, dotyczący zmiany w art. 64 Kodeksu celnego). Jest to ważne np. przy przywozie przesyłek kurierskich, które jeszcze nie dotarły na polski obszar celny.

Innym przykładem takich usprawniających zmian jest uproszczenie przepisów w przypadku elektronicznego przekazu danych (w projekcie ustawy jest to art. 1 ust.1 punkt 3, dotyczący zmiany w art. 81 Kodeksu celnego). Zgodnie z proponowanym rozwiązaniem, w sytuacji gdy zgłoszenie celne jest dokonywane techniką elektronicznego przetwarzania danych, dokumenty, których przedstawienie jest konieczne do objęcia towaru procedurą celną, nie muszą być przedstawiane wraz ze zgłoszeniem celnym. Mają być one jedynie dostępne dla administracji celnej. Jest to istotne zmniejszenie obciążeń biurokratycznych dla osób dokonujących zgłoszeń celnych metodą elektronicznego przekazu danych.

Przykładem zmian, które oprócz dostosowania naszego prawa do przepisów unijnych, są jednocześnie doprecyzowaniem istniejących przepisów, jest zmiana art. 98 Kodeksu celnego polegająca na rozróżnieniu, kiedy procedura tranzytu zostaje zakończona, a kiedy zamknięta. Zakończenie procedury tranzytu nie musi oznaczać, że towary zostały przedstawione w urzędzie zgodnie z danymi zawartymi w dokumentach tranzytowych. Zakończenia procedury tranzytu dokonuje urząd przeznaczenia po przedstawieniu towarów oraz towarzyszących im dokumentów. Zakończenie tej procedury następuje także wówczas, gdy w trakcie rewizji celnej wykryto nadwyżki, braki towarowe lub zamiany towarów. Niemniej jednak, jeśli do urzędu przeznaczenia zostały dostarczone towary wraz z towarzyszącymi dokumentami tranzytowymi, procedura tranzytu jest zakończona. Natomiast urząd wyjścia uznaje procedurę za zamkniętą wtedy, gdy otrzymał z urzędu przeznaczenia informację o prawidłowym zakończeniu procedury tranzytu. Jeżeli procedura tranzytu kończy się nieprawidłowo (np. miały miejsce braki towarowe) i taka informacja zostaje przesłana z urzędu przeznaczenia do urzędu wyjścia, procedura tranzytu nie zostanie zamknięta aż do czasu wyjaśnienia sprawy.

Innym przykładem doprecyzowania istniejących przepisów jest dodanie nowego art. 252¹. Zgodnie z nim, „*organem celnym właściwym do rozstrzygania w pierwszej instancji w sprawach uregulowanych przepisami niniejszego działu (od autora: tzn. w sprawach dotyczących zwrotu i umorzeń należności celnych) jest dyrektor izby celnej*”. Dotychczasowe regulacje w tym zakresie budziły wątpliwości natury interpretacyjnej.

Jeszcze innym przykładem doprecyzowania obowiązujących obecnie przepisów jest dodanie w art. 277¹ § 3 (w projekcie ustawy jest to art. 1 ust.1 punkt 61). Na podstawie § 2 tego artykułu organy celne posiadają uprawnienie do kontrolowania rodzaju paliwa, przez pobranie próbek paliwa ze zbiornika pojazdu. Nowy § 3 wprowadza delegację ustawową w tym zakresie. Jest to projekt rozporządzenia ministra finansów w sprawie szczegółowego trybu kontoli i badania próbek rodzaju paliwa znajdującego się w zbiorniku pojazdu lub innego środka przewozowego.

Niektóre zmiany wynikające z dostosowania do prawa unijnego (Wspólnotowego Kodeksu Celnego) zaliczyć można do swego rodzaju nowości w naszych przepisach. Do takich należy wspomniane już zastąpienie używanego obecnie w przepisach dotyczących tych procedur pojęcia „cło” pojęciem „należności celne przywozowe”. Do tego samego typu poprawek zaliczyć można dodanie do przepisów procedury uszlachetniania czynnego nowego artykułu 133¹. Według tego artykułu, jeżeli produkt rolny, w stosunku do którego zastosowano preferencyjny środek (np. dopłaty udzielane przedsiębiorcom w przypadku wywozu poza polski obszar celny produktów rolnych i przetworów) wytworzony został z towarów uprzednio dopuszczonych do obrotu w ramach procedury uszlachetniania czynnego, to nie będzie możliwy zwrot cła pobranego od towarów przywiezionych w celu uszlachetniania.

Innym przykładem „nowości” jest możliwość prowadzenia (administrowania) przez organ celny składu celnego (w projekcie jest to art. ust.1 punkt 9 dotyczący zmian w art. 102 § 2. Kodeksu celnego). Oczywiście w takim przypadku nie potrzebne jest pozwolenie na prowadzenie składu celnego, czy zatwierdzenie regulaminu funkcjonowania tego składu (zmiany w art. 105).

Podsumowując można stwierdzić, że omawiany projekt ustawy o zmianie ustawy - Kodeks celny stanowi kolejny krok na drodze do przybliżenia polskiego prawa celnego do prawa wspólnotowego. W ustawie chyba wszystkie zmiany

polegają na dostosowaniu naszych przepisów do regulacji unijnych. Wiele z tych zmian ma charakter porządkowy, redakcyjny czy stanowiący doprecyzowanie (udoskonalenie) istniejących przepisów i pod względem merytorycznym nie wnosi wiele nowego. Jednak w projekcie występuje także i zmiany, które wprowadzają merytorycznie nowe rozwiązania. Przykładem takich zmian jest wprowadzenie pojęcia „należności celne przywozowe” zamiast pojęcia „cło”.

Sporządził: Zdzisław Wołodkiewicz-Donimirski